

Висновки. Засобом для досягнення окресленої цілі повинна стати державна політика, спрямована на підтримку розвитку й використання альтернативного ведення сільського господарства в країні та на створення передумов для стабільного нарощування використання в довгостроковій перспективі. Це передбачає удосконалення нормативно-правової бази, розробки чіткої тарифікації реалізованої продукції, розробки схеми субсидіювання підприємств, які мають бажання впровадити нові технології використання землі. Необхідно створити державний контролюючий орган, який би займався моніторингом, розробкою, вдосконаленням та впровадженням цих технологій. Суспільство ще не сприймає необхідність переходу на нові енерготехнології. Було б краще якби на всіх рекламних щитах відображалися торгівельні марки заводів з виробництва устаткування для використання відновлювальних джерел енергії. Нині з можливостями засобів масової інформації впровадити у суспільство альтернативну енергетику зовсім не складно.

Впровадження сучасних методів агрохімічних досліджень дає можливість розробити науково-обґрунтовану програму живлення рослин, яка забезпечує підвищення врожайності та якості сільськогосподарських культур, збереження і підвищення родючості ґрунтів, поліпшення економічного стану довкілля, економію добрив, енергоресурсів та коштів. Дане питання потребує пошуку резервів підвищення економічної ефективності використання землі. Пошук найбільш оптимальних економічних, екологічних та правових рішень щодо забезпечення ефективного використання і охорони земель, а також максимальне збереження сільськогосподарського земельного фонду складає важливе завдання оптимізації землекористування.

Література:

1. Гелетуа Г. Україна: нетрадиційні та відновлювальні джерела енергії / Г. Гелетуа, С. Кудря // Зелена енергетика. – 2005. – № 2. – С. 8–10.
2. Матвеев Ю. Біомаса для енергетики. / Ю. Матвеева // Зелена енергетика. – 2005. – № 3. – С. 22–24.
3. Українське біопаливо: вихід з енергетичного тупика // Зелена енергетика. – 2006. – № 2. – С. 9–11.

УДК 338.432:631.162

ПРИНЦИПИ ВПЛИВУ КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ НА ФОРМУВАННЯ ОБОРОТНИХ КОШТІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Єфімова Л.М., аспірант

Дніпропетровський державний аграрний університет;

Єфімов В.П., студент

*Кременчуцький університет економіки, інформаційних
технологій і управління*

У статті викладені основні результати дослідження впливу кредитної політики на формування оборотних коштів аграрних підприємств.

In the article the expounded basic result of research influence credit politics on forming circulation assets in the agricultural enterprises.

Постановка проблеми. Для того щоб досягти найкращих показників виробничо-господарської діяльності в сучасних умовах необхідно сформува-ти такий механізм забезпечення аграрних підприємств оборотними коштами, щоб їх склад та структура дозволяли вести безперебійне виробництво сільськогосподарської галузі на високому рівні. Тому, в першу чергу, необхідно сформувати принципи, які б дали основу для запровадження даного механізму в дію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Принципи – це правила, орієнтири, що використовуються при формуванні економічної стратегії для господарюючого суб'єкта.

Порушення основних принципів приводить до методичних неточностей, помилкових або необумовлених висновків. При розробці принципів ми спираємось на розробки дослідників [1].

Пропозиції економістів можна застосовувати до досліджуваної категорії. Наприклад Бланк І.А. розрізняє принципи формування капіталу підприємства, принципи формування активів підприємства та принципи управління потоками капіталу в процесі його обороту.

До принципів формування капіталу підприємства відносять:

1. Перспективи розвитку господарської діяльності.
2. Забезпечення відповідності об'єму залученого капіталу до об'єму активів підприємства, що формуються.
3. Забезпечення мінімальних затрат по формуванню капіталу із різноманітних джерел.
4. Забезпечення оптимальної структури капіталу з позиції фінансової стійкості розвитку підприємства.
5. Забезпечення необхідного фінансового контролю над діяльністю підприємства з боку засновників.

Процес формування активів підприємства будується на основі наступних принципів:

1. Врахування найближчих перспектив розвитку операційної діяльності та форм її диверсифікації.
2. Забезпечення відповідного об'єму та структури активів, що формуються до об'єму, структури виробництва та збуту продукції.
3. Забезпечення оптимального складу активів з позиції ефективної господарської діяльності.
4. Забезпечення умов прискорення обороту активів в процесі їх використання.
5. Вибір найбільш прогресивних видів активів з позиції забезпечення зростання ринкової вартості підприємства [2].

Управління потоками капіталу засноване на таких принципах:

1. Принцип інформаційної достовірності.
2. Принцип забезпечення збалансованості потоків капіталу за видами, об'єктами та часовими інтервалами.
3. Принципи забезпечення ефективності в процесі управління грошовими потоками.

4. Принципи забезпечення ліквідності на основі підтримки платіжоспроможності підприємства [2].

Аналізуючи проведені наукові дослідження, варто зауважити, що значна кількість питань стосовно впливу кредитної політики на формування оборотних коштів аграрних підприємств залишається не висвітленою й потребує теоретичного й практичного вирішення.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження принципів впливу кредитної політики на формування оборотних коштів аграрних підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. При вирішенні питання про умови забезпечення підприємств необхідними оборотними коштами слід враховувати особливості виробничого процесу та реалізації продукції, що зумовлюють характер змін потреби в коштах, а також задоволення цієї потреби за рахунок двох джерел: власних оборотних коштів та залучених коштів, наданих у формі короткострокових банківських позик.

Формування оборотних коштів виникає в момент організації підприємництва, коли створюється його статутний капітал. Джерелом формування в цьому випадку є інвестиційні засоби засновників підприємства. В процесі господарської діяльності, джерелом поповнення оборотних коштів аграрних підприємств є отриманий прибуток, а також прирівняні до власних коштів стійкі пасиви. Це засоби, які не належать підприємству, але постійно знаходяться в його обороті. Такі засоби служать джерелами формування оборотних коштів в сумі їх мінімального залишку, а саме:

- мінімальна заборгованість по оплаті праці працівникам підприємства, що переходить з місяця в місяць;
- резерви на покриття майбутніх витрат;
- мінімальна заборгованість перед бюджетом та позабюджетними фондами;
- кошти кредиторів, отримані в якості передоплати за продукцію (товари, послуги);
- кошти покупців по заставі за повернену тару;
- перехідні залишки фонду споживання.

На нашу думку, для скорочення загальної потреби господарства в оборотних коштах, а також стимулювання їх ефективного використання доречно залучати позикові кошти.

Позикові кошти являють собою в основному короткострокові кредити банків, з допомогою яких забезпечуються тимчасові додаткові потреби в оборотних коштах.

Зі становленням системи комерційних банків, зростання об'ємів комерційного кредиту підвищилось і частка кредитних ресурсів в структурі утворення оборотних коштів підприємств. Кредит є однією з найважливіших категорій економічної теорії. Виникнувши в період розпаду первіснообщинного ладу, він постійно розвивався і пристосовувався до нових економічних умов, розширюючи сферу свого функціонування. Кредит є категорією історичною. Він, як і будь-які інші суспільні відносини, має свою історію і найвищого рівня розвитку досяг в умовах ринкових відносин.

У сучасній економічній літературі існує безліч визначень сутності кредиту в основі яких знаходять своє відбиття його функції та принципи кредитування.

Виконані дослідження у сфері кредитування сільськогосподарських підприємств дають підстави вважати, що банківський кредит є економічною категорією, яка виражає відносини між кредитором і позичальником стосовно передачі позиченої вартості на основі зворотності, платності, забезпеченості, терміновості, цільового використання і диференційованого підходу [3].

На відміну від інших галузей народного господарства, аграрний сектор відчуває потребу в кредитних ресурсах. Ця необхідність викликана сезонністю проведення робіт. Таким чином, короткострокові кредити для сільськогосподарських товаровиробників залишаються найважливішим джерелом фінансування сезонних витрат.

В умовах ринкової економіки роль кредиту як джерела оборотних коштів не зменшилась. Поряд з необхідністю в покритті наднормативної потреби в оборотних коштах підприємств з'явилися нові фактори, що зумовили посилення значення банківського кредиту. Ці фактори пов'язані, перш за все, з перехідним етапом розвитку, що переживає вітчизняна економіка.

Одним з них є інфляція. Вплив інфляції на оборотні кошти підприємств досить багатогранний: він є прямий та непрямий.

Прямий вплив характеризується знеціненням оборотних коштів за час їх обороту, тобто після завершення обороту підприємство фактично не отримує авансовану суму оборотних коштів в складі виручки від реалізації продукції.

Непрямий вплив виражається в уповільненні обороту коштів із-за кризи неплатежів, зумовленими інфляцією. До інших причин виникнення кризи неплатежів слід віднести зниження продуктивності праці; неефективності виробництва; невміння деяких керівників пристосуватись до нових умов; вести пошук нових рішень, змінювати товарний асортимент, зменшувати матеріалоемність та енергоемність виробництва, реалізуючи непотрібні активи.

Кредитні відносини є однією з необхідних умов досягнення сталих темпів економічного росту сільськогосподарського виробництва. Його специфіка зумовлює необхідність авансування коштів на відносно тривалий період часу, який залежно від спеціалізації і фінансового стану може вимірюватися роками. Тому всі аграрні формування, незалежно від форм власності і способу виробництва, у процесі господарської діяльності вимушені вдаватись до залучення коштів.

Так, звичайно, сезонність постачання сировини на переробну, нестача власних фінансових ресурсів, вилучення більшості оборотних засобів у сферу обігу через порушення розрахунків та інтеграційних процесів з іншими суб'єктами господарювання характеризують сільськогосподарську галузь як таку, що не може існувати без кредитного забезпечення. Незважаючи на те, що кожна фінансова установа має свій розпорядок роботи з позичальниками, існує загальна процедура кредитування, сформована законодавством і практикою. В її основі лежить вивчення й аналіз діяльності потенційного позича-

льника, його кредитоспроможність, прогноз ризику неповернення кредиту перед прийняттям рішення про надання цього кредиту.

Висновки. Щодо перспективи розвитку фінансово-кредитних відносин, то необхідно відзначити, що платоспроможність позичальників є основною передумовою їхньої кредитоспроможності, а прибуток – головним джерелом оплати кредиту.

Прибуток дуже важливий показник, який свідчить, що виручка перевищує затрати на виробництво. Тому, важливими принципами для формування механізму забезпечення оборотними коштами є, насамперед:

1) орієнтація на стратегічні цілі розвитку підприємства для виконання мети діяльності;

2) забезпечення оптимальної структури оборотних коштів з продукції фінансової стійкості підприємства;

3) планування потреби в оборотних коштах виходячи із мети, яку вони забезпечують;

4) визначення додаткової потреби в оборотних коштах в умовах нестабільного інфляційного середовища;

5) забезпечення балансу наявності грошових коштів і витрачання матеріальних і грошових потоків за рахунок оборотних засобів;

6) забезпечення поточного контролю за надходженням та витрачанням оборотних коштів.

Література:

1. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / [Присяжнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т. та ін.]: за ред. М.В. Присяжнюка, М.В. Зубця, П.Т. Саблука, В.Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. – К.: ННЦ ІАЕ, 2011. – 1008с.

2. Алексійчук В.М. Гроші та кредит в системі відтворення АПК / В.М.Алексійчук. – К.: ІАЕ УААН, 2008. – 383с.

3. Алексійчук В.М. Кредитне обслуговування АПК: досвід та напрямки розвитку / В.М. Алексійчук. – К.: ІАЕ УААН, 2009. – 92 с.

УДК 338.1:854

ФОРМУВАННЯ ПОЗИЦІЇ СОНЯШНИКУ В ЗАМКНеному ВИРОБНИЧОМУ ЦИКЛІ

Кондратюк Н. В., викладач

Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва

У статті висвітлено основні проблеми формування замкненого виробничого циклу для сільськогосподарських підприємств в Україні. Визначено можливості організації виробничого циклу на основі взаємодоповнення галузей рослинництва, тваринництва та переробки. Оцінено позиції соняшнику в ланцюгу замкненого виробничого циклу.

The article highlights the main problems of forming a closed production cycle for agricultural enterprises in Ukraine. Defined features of the production cycle based on complementarity sectors crop, livestock and processing. Reviewed sunflower position in the chain closed production cycle.